

Ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học các môn chuyên ngành ở Học viện Cảnh sát nhân dân

Phạm Thúy Nga*; Nguyễn Thị Huệ**

* ThS. GV Khoa Ngoại ngữ, Học viện Cảnh sát Nhân dân

** ThS. GV Khoa Cảnh sát điều tra, Học viện Cảnh sát Nhân dân

Received: 22/2/2024; Accepted: 2/3/2024; Published: 12/3/2024

Abstract: In order to have lectures on specialized subjects that attract learners, university teachers need to build lesson plans. This requires teachers to be very meticulous in preparing for each lesson in their specialized subjects. The application of information technology in preparing digital lesson is consistent with the inevitable development trend of applying IT in education and training today. This article presents the application of IT in teaching specialized subjects at People's Police Academy.

Keywords: Information technology application, teaching, specialized subjects, People's Police Academy.

1. Mở đầu

Trong bối cảnh khoa học kỹ thuật, các lĩnh vực kinh tế xã hội phát triển mạnh mẽ hiện nay, Công nghệ thông tin (CNTT) chiếm một vị trí quan trọng trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, trở thành động lực cơ bản để phát triển kinh tế - xã hội, đưa thế giới chuyển từ kỷ nguyên công nghiệp sang kỷ nguyên thông tin và phát triển kinh tế tri thức, hoạt động lao động đang dần chuyển từ lao động chân tay sang lao động tự động hóa. Nhận rõ vị trí, vai trò của CNTT và các ngành khoa học kỹ thuật trong sự phát triển kinh tế và xã hội đất nước, Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII chỉ rõ: “Phát triển khoa học và công nghệ nhằm mục tiêu đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, phát triển kinh tế tri thức, vươn lên trình độ tiên tiến của thế giới. Phát triển đồng bộ các lĩnh vực khoa học và công nghệ gắn với phát triển văn hóa và nâng cao dân trí”. Do vậy, ứng dụng những thành tựu của khoa học, công nghệ đặc biệt là CNTT vào các lĩnh vực khác nhau của đời sống xã hội là một tất yếu khách quan, trong đó có lĩnh vực giáo dục - đào tạo nguồn nhân lực.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vài nét về Học viện CSND

Học viện Cảnh sát nhân dân (CSND) là một cơ sở đào tạo chuyên nghiệp cho lực lượng CSND tại Việt Nam. Được thành lập vào năm 1945. Học viện CSND đào tạo và đào tạo chuyên sâu về các lĩnh vực liên quan đến công tác cảnh sát như pháp luật, an ninh, trật tự công cộng, điều tra, tội phạm và nhiều lĩnh vực khác. Chương trình đào tạo của Học viện bao gồm cả khóa học cử nhân và thạc sĩ, và tập trung vào

việc trang bị HV với kiến thức pháp luật, kỹ năng quản lý, và kỹ thuật cảnh sát. Học viện CSND có đội ngũ GV giàu kinh nghiệm, bao gồm các chuyên gia và nhà nghiên cứu hàng đầu trong các lĩnh vực liên quan. HV tại Học viện được đào tạo về cả lý thuyết và thực hành, thông qua các khóa học và các hoạt động thực tế. Họ được trang bị kỹ năng pháp luật, quản lý hiệu quả và kỹ thuật cảnh sát để thực hiện tốt nhiệm vụ bảo vệ an ninh và trật tự công cộng. Học viện CSND cũng đóng vai trò quan trọng trong việc nghiên cứu và phát triển trong lĩnh vực cảnh sát. Họ thường tiến hành nghiên cứu về các vấn đề pháp lý, phòng chống tội phạm, kỹ thuật điều tra và quản lý cảnh sát. Các kết quả từ các nghiên cứu này có thể được áp dụng để cải tiến phương pháp làm việc và nâng cao hiệu quả của lực lượng cảnh sát.

Ngoài việc đào tạo và nghiên cứu, Học viện CSND cũng chịu trách nhiệm tổ chức các khóa huấn luyện và đào tạo bổ sung cho các cán bộ cảnh sát đã tốt nghiệp. Điều này giúp nâng cao năng lực chuyên môn và nghiệp vụ của họ, đồng thời cung cấp cơ hội liên tục để họ cập nhật kiến thức và kỹ năng mới. Học viện CSND không chỉ đáp ứng nhu cầu đào tạo và phát triển của lực lượng cảnh sát trong nước, mà còn thường xuyên hợp tác và giao lưu với các cơ quan cảnh sát và tổ chức quốc tế khác. Điều này góp phần tạo ra một môi trường học tập và trao đổi kinh nghiệm quốc tế, nâng cao hiểu biết về các phương pháp và kỹ thuật cảnh sát tiên tiến.

Học viện CSND là trung tâm đào tạo chất lượng cao về chuyên môn nghiệp vụ của ngành Công an phục vụ cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Những năm gần đây, nhận thức rõ tầm quan trọng của việc ứng dụng CNTT trong các mặt hoạt động của Học viện CSND, nên Đảng ủy, Ban Giám đốc Học viện nói chung, Ban chủ nhiệm các Khoa chuyên môn nói riêng luôn động viên, khuyến khích GV Học viện mạnh dạn ứng dụng CNTT vào đổi mới phương pháp dạy học hiện đại để nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo của Học viện.

2.2. Thực trạng ứng dụng CNTT trong HĐ DH ở Học viện CAND

Thực tế khẳng định, để lựa chọn được PPDH tích cực với các môn học chuyên ngành nói chung, môn nghiệp vụ Công an nói riêng, nhằm mang lại hiệu quả cao trong dạy học, đào tạo thì vấn đề quan trọng hàng đầu đối với người dạy là luôn kích thích người học, tạo cho người học tích cực, chủ động, hứng thú trong quá trình học tập chuyên môn, nghiệp vụ, bảo đảm cho trong một buổi học, người học được thu nhận thông tin mới và rèn luyện kỹ năng chuyên môn. Để có bài giảng tốt thu hút người học, phải xây dựng được kịch bản nội dung bài học, điều này đòi hỏi GV phải rất công phu trong chuẩn bị cho mỗi bài giảng của mình. Việc áp dụng CNTT vào soạn thảo BGDĐT là phù hợp với xu hướng phát triển tất yếu về ứng dụng CNTT trong hoạt động giáo dục - đào tạo và huấn luyện ở các nhà trường Công an nói chung, Học viện Cảnh sát nhân dân nói riêng, nhưng việc áp dụng còn tùy thuộc vào chương trình và nội dung của từng môn học và khả năng đáp ứng cơ sở vật chất, kỹ thuật cho việc hoạt động dạy học.

Nhận thức rõ được vai trò và tiện ích của việc ứng dụng CNTT vào dạy học, các Nghị quyết, văn bản của Đảng bộ và Ban Giám đốc Học viện CSND, nhiệm kỳ 2020-2025 đã khẳng định: "Tích cực vận dụng PPDH tích cực, sử dụng có hiệu quả trang thiết bị công nghệ thông tin; kết hợp chặt chẽ giữa giữa học tập và NCKH". Quán triệt sâu sắc các Nghị quyết của Đảng bộ Học viện, Chi bộ, các Ban chủ nhiệm Khoa tiếng Anh, Khoa Cảnh sát điều tra ...luôn động viên, tạo điều kiện thuận lợi để GV ứng dụng CNTT vào chuẩn bị BGDĐT và thực hành giảng dạy. Quá trình giảng dạy môn nghiệp vụ Công an nói chung và một số môn chuyên sâu ngành cảnh sát điều tra, tiếng Anh đều sử dụng CNTT đã khẳng định rõ những lợi ích thiết thực của BGDĐT là:

- Giúp GV Học viện giảm được nhiều thời gian trong việc viết (trình bày bảng), tăng thêm được nội dung bài giảng cần truyền tải đến cho HV.

- Tạo được hứng thú học tập, giúp HV dễ tiếp thu

bài bằng hình ảnh sống động và tránh mệt mỏi cho người học.

- Hiệu quả truyền đạt kiến thức rất cao, HV nhớ lâu do gây được ấn tượng mạnh qua các kỹ thuật hiệu ứng từ âm thanh, hình ảnh.

- Nhờ phương tiện kỹ thuật trình chiếu, nên chủ đề giảng dạy được làm nổi bật bằng những slide, hình ảnh, âm thanh đã giúp cho HV dễ dàng nắm được trọng tâm, trọng điểm của bài giảng.

- Các bài giảng, bài tập được xây dựng bằng phần mềm powerpoint, lưu trữ trên hệ thống máy chủ, cho phép HV truy cập từ xa, hoặc tra cứu thông tin cần thiết để phục vụ cho việc tự học.

Với những kết quả thu được từ việc ứng dụng CNTT vào giảng dạy cho thấy, bên cạnh việc dùng phấn, bảng, thì thông qua phòng học chuyên dùng có thể đưa mọi hình ảnh, âm thanh, đoạn phim video để minh họa cho bài giảng tiếng Anh, cảnh sát điều tra ở các cấp độ (levels) và kỹ năng (skills) khác nhau giúp HV tiếp thu tốt kiến thức và phát triển kỹ năng chuyên môn. Thực tế từ kết quả ứng dụng CNTT vào giảng dạy ở một số bài cho thấy, nhờ sự trợ giúp của phần mềm trình chiếu powerpoint mà một tệp trình chiếu bao gồm nhiều slides (cảnh) và ở mỗi slide ta có thể viết chữ, vẽ hình, chỉnh các ảnh chụp, đoạn phim video, âm thanh để chuyển tải nội dung học tập đến người học một cách dễ dàng, thuận lợi. Nhờ có phần mềm trình chiếu mà thu hút được sự chú ý của người học, giúp GV tiết kiệm và khống chế được thời gian theo mong muốn và đạt được mục tiêu của bài giảng đề ra. Các bài giảng theo các kỹ năng nghe, nói, đọc, viết nếu được GV kịch bản hóa và chuẩn bị công phu sẽ thu hút sự chú ý của người học vào việc nắm kiến thức, nâng cao hiệu quả dạy - học góp phần nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo. Do vậy, để một bài giảng chuyên môn hay tiếng Anh luôn gây được sự chú ý, kích thích người nghe bằng việc ứng dụng CNTT vào giảng dạy thì việc xây dựng kịch bản cho toàn bộ bài giảng cũng như cấu trúc logic giữa các bài giảng là hết sức cần thiết.

2.3. Quy trình tiến hành xây dựng và ứng dụng CNTT vào bài giảng:

Một là, trước khi soạn thảo bài giảng trên máy vi tính.

- Tạo kịch bản cho bài giảng thông qua việc soạn thảo trên giấy nội dung chi tiết của từng slide, xác định thứ tự trình chiếu của từng slide theo một trật tự, logic nhất định và liên kết các nội dung chi tiết của các slides với nhau.

- Mỗi slide cần được phác thảo trên một tờ giấy nhỏ, trên đó thể hiện rõ các đề mục theo trật tự từ lớn đến nhỏ, hoặc có thể ghi đầy đủ các nội dung mà GV muốn đặt ra khi giảng. Mỗi slide nên tập trung vào giải quyết một ý nhỏ của một mục nào đó, còn các đối tượng dùng để minh họa trực tiếp cho bài giảng như hình ảnh, bản vẽ, sơ đồ, bảng biểu..., chỉ cần đánh dấu tên tệp đường dẫn đến nó, với những hình vẽ đơn giản có thể vẽ trực tiếp bằng công cụ vẽ của powerpoint.

- Sau khi dựng được kịch bản cho bài giảng, hay nói cách khác là phác thảo xong từ slide đầu đến slide cuối theo một trật tự logic nội dung nhất định thì tiến hành chỉnh sửa, bổ sung các liên kết trong slide đó để đảm bảo độ chuẩn xác nội dung, trật tự của trình chiếu trên máy tính.

Hai là, trực tiếp soạn thảo từng slide trên máy tính, theo các bước.

Bước 1: Xác định rõ nội dung trình chiếu của bài giảng.

Ở bước này đòi hỏi GV phải xác định chính xác các nội dung cần trình bày, bao gồm nội dung chính, nội dung trọng tâm, trọng điểm của bài giảng. Nếu có nhiều nội dung quan trọng, cần sắp xếp theo thứ tự ưu tiên cho từng nội dung để giúp người học dễ hình dung, dễ theo dõi và tiếp thu bài. Căn cứ vào nội dung của bài, xây dựng cách thức sử dụng đa phương tiện (văn bản, âm thanh, hình ảnh, phim), cách thức và thời điểm thể hiện nội dung thông qua mỗi loại phương tiện.

Bước 2: Thiết kế xây dựng kịch bản trình chiếu.

Đây là bước viết thuyết minh và phân cảnh, phân phối thời gian, kế hoạch sử dụng các kỹ thuật âm thanh, hình ảnh, kỹ thuật nhấn mạnh để bài giảng có bố cục chặt chẽ, có tính liên tục và logic.

- Bước 3: Xây dựng các slides trình chiếu

Khi xây dựng xong kịch bản bài giảng thì tiến hành xây dựng các slide trình chiếu. Slide trình chiếu là một trang xuất hiện trên màn chiếu, mỗi slide cấu tạo gồm các khung văn bản, các khung chứa hình ảnh hoặc âm thanh với các hiệu ứng nhấn mạnh.

- Bước 4: Trình chiếu kiểm tra

+ Trình chiếu trên máy tính cá nhân, đây là bước trình diễn thử để kiểm tra, đánh giá toàn bộ nội dung và các bước thao tác nên chưa cần máy chiếu. Nội dung cần kiểm tra gồm kịch bản có khớp với lời nói của GV không; nội dung có gì thiếu sót không; phân bố thời gian và các hiệu ứng nhấn mạnh đã hợp lý

chưa; việc phối màu, âm thanh, hình ảnh có phù hợp với nội dung không.

+ Trình chiếu kiểm tra tổng hợp: tiến hành bài giảng thử có dùng đến máy chiếu, nội dung kiểm tra bao gồm cách sử dụng các thiết bị đã thuần thục chưa; hiệu ứng hình ảnh, âm thanh có phù hợp với môi trường thật hay không; sự đồng bộ giữa các thiết bị, nội dung và kịch bản đã phù hợp chưa...

Sau khi xây dựng xong BGĐT và trình chiếu kiểm tra, khi đã đảm bảo tốt các yêu cầu đặt ra thì GV sử dụng BGĐT để giảng tại lớp học hay lưu trữ vào hệ thống mạng nội bộ (nếu có) để HV truy cập khai thác.

3. Kết luận

Ứng dụng CNTT vào soạn thảo bài giảng và giảng bài điện tử hiện nay trong ngành giáo dục nói chung, nhất là trong các nhà trường CSND nói riêng, là việc làm rất cần thiết, phù hợp với xu hướng phát triển tất yếu ngày càng cao về ứng dụng CNTT vào giáo dục - đào tạo, đòi hỏi Học viện CSND đầu tư thích đáng và có quyết tâm cao. Đối với Học viện Cảnh sát nhân dân, việc ứng dụng CNTT vào chuẩn bị và tiến hành giảng dạy chuyên môn là công việc không chỉ của riêng GV mà là nhiệm vụ chung của cả Học viện, các Khoa trong đầu tư trang thiết bị, công sức chuẩn bị bài giảng để góp phần nâng cao chất lượng đào tạo đội ngũ nhân lực ngành CA góp phần xây dựng CAND ngày càng chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu đảm bảo an ninh và trật tự xã hội trong tình hình mới.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TƯ về đổi mới căn bản toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội

2. Ban Chấp hành TƯ (2019), *Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 của Bộ Chính trị về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc CMCN lần thứ tư*. Hà Nội.

3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2019), *Thông tư số 21/2017/TT-BGDĐT ngày 06/9/2017 Quy định ứng dụng CNTT trong hoạt động bồi dưỡng, tập huấn qua mạng Internet cho giáo viên, nhân viên và CBQLGD*, Hà Nội.

4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, Nxb CTQG, Hà Nội.

6. Phó Đức Hòa, Ngô Quang Sơn (2008), *Ứng dụng CNTT trong dạy học tích cực*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.